Дипл. правник Лав ДИМОВИЋ*

мастер академске студије,

Правни факултет Универзитета у Београду

ДОИ: 10.5937/bezbednost1803153D

УДК: 355.357

Прегледни научни рад

Примљен: 11.01.2018. године

Ревизија: 31.5.2018. године

Датум прихватања: 26.12.2018. године

Мировне мисије Уједињених нација: прошлост, садашњост и будућност

Апстракт: Предмет рада су мировне мисије, *sui generis* творевина УН, настала у ери хладног рата, постепено еволуирајући и прилагођавајући се околностима конкретних случаја. Ипак, уочава се подела на мисије из хладноратовског периода и на мисије новијег датума. УН су се суочиле са новим изазовима и новим типовима сукоба широм света, за које концепција мировних мисија настала у контексту блоковске поделе није била адекватна. На путу ка модернизацији овог института, организација се суочавала са бројним препрекама. Ипак, УН су успеле да се консолидују и реформски пут је настављен, нарочито усвајањем Брахими извештаја, који је дао добре полазне основе за реформу мировних мисија, које би одговориле свим изазовима у савременом свету. УН су у том духу предузеле низ мера чиме је овај институт видно учвршћен и дефинитивно институционализован унутар система УН. Простора за даљи напредак и даље има много, а наступајући период показује у ком смеру ће даља еволуција мировних мисија ићи.

Кључне речи: Међународни мир и безбедност, Уједињене нације, Хладни рат, реформе, мировне мисије.

Увод

Мировне мисије су појам који се свакодневно подједнако користи како у академским круговима, тако и у општењу држава и

* lav.dimovic.94@gmail.com

међународних организација, али и у средствима јавног информисања. Суштински, оне подразумевају *ad hoc* међународне снаге сачињене од националних контингента разних држава, на добровољној бази, с мандатом дефинисаним резолуцијом Савета безбедности УН. Оне су јединствена формација настала у оквирима међународне заједнице. Од XX века огроман значај добијају међународне организације, од којих данас убедљиво највећи ауторитет и значај имају УН. Темељни правни акт ове организације је *Повеља* – продукт жеље земаља антихитлеровске коалиције да формулишу демократски поредак у међународној заједници, а као примарни циљ УН постављено је одржавање међународног мира и безбедности, уз дефинисање начела апсолутне забране употребе силе, те мирног решавања спорова. Проблем, међутим, настаје када било који ентитет, упркос норми о забрани силе, силу ипак примени против неког члана. Из тог разлога творци УН развили су централизован систем колективне безбедности. Ова идеја захтева виши степен организованости и сарадње, те последично и постојање једног институционалног апарата преко којег ће се предузимати одговарајуће колективне мере против сваког ентитета. То значи да се државе свесно одричу дела суверенитета и преносе га на нову формацију, али заузврат добијају гаранцију да ће та формација ефикасно спроводити колективне мере и штитити систем. Механизам колективне безбедности, по замисли архитеката УН, у рукама је СБ коме чланице поверавају примарну одговорност за одржавање мира и безбедности и саглашавају се да прихватају и извршавају његове одлуке. Пет сталних чланица СБ располаже правом вета, чиме се одлуке о суштинским питањима увек могу блокирати. Замисао архитеката овог система била је да чланице УН са СБ закључе посебне споразуме, којима би на трајној основи Савету у сваком тренутку биле на располагању одговарајуће војне снаге, чиме би се принудне мере могле промтно применити, под командом УН. У пракси, међутим, овако конципиран механизам никада није примењен. То се објашњава, *inter alia*, резервисаношћу држава према идеји да своје војне снаге морају дати неком другом ентитету под команду, као и хладноратовском тензијом, која је трајала све до колапса СССР, те поменути правом вета.

Изводи се закључак да сама срж датог механизма, изложена у глави VII *Повеље* једноставно није функционисала. У таквим

условима комплетан систем УН био би упитан, јер примарни циљ ове организације не би се могао остварити. Свесни ужаса рата, а посебно у контексту драматичног прогреса у развоју разорног оружја, УН кроз време су мање-више спонтано градиле институт мировних мисија, компромисни (премда свакако не сасвим адекватни) супститут оригинално замишљеном механизму колективне безбедности.

Скица института

Природно је да у поменутих геополитичким условима мировне мисије нису у потпуности могле да обезбеде остваривање циљева дефинисаних *Повељом*. Овај институт јединствен је по својој природи, јер можда најбоље одражава све промене кроз које су међународни односи прошли од 1945. до данас. Он је настао у пракси УН услед парализе изворног концепта колективне безбедности, и као такав кроз године постепено добијао своје дистинктивне атрибуте, истовремено се мењајући и прилагођавајући конкретним околностима. Зато је сасвим разумљиво што ниједном речју овај институт није обрађен у *Повељи*. Истина, тиме се отвара питање легалности мировних мисија, јер ако нису предвиђене текстом *Повеље*, *prima facie* заиста делује логично да су нелегалне. Међутим, телеолошким, као и системским тумачењем *Повеље*, основ за мировне мисије се може наћи у духу *Повеље*. Поред тога, Међународни суд правде је у више наврата својим саветодавним мишљењима директно или индиректно потврдио и постојање и легалност мировних мисија. Затим, правна аргументација може се пронаћи и у члану 7, а последично и чл. 29 *Повеље*, који изричито предвиђају могућност установљивања помоћних органа. Још један аргумент који иде у прилог правне фундираности овог института јесте и онај којим се истиче да је специфична еволуција мировних мисија, од 1948. до данас, чиме је створена богата пракса, заправо доказ настанка и постојања једног општег обичаја. У мировним мисијама током времена учествовала је доминантна већина чланица УН, установљено је и окончано чак 56 мисија, а 14 је у току, а упадљив је и недостатак протеста држава. Мировне мисије прошле су дуг развојни пут, који се може пратити од 1948. године, када је СБ упутио прву мисију у новоформирани Израел, па до савремених мултифункционалних мисија са веома сложеним и амби-

циозним мандатима, који подразумевају и тесну сарадњу са другим телима унутар и ван система УН. Уобичајно се мировне мисије деле на класичне и нове мисије.

Класичне мировне мисије

Ове мисије везују се за хладноратовски период, кад је због константног сукоба интереса два блока њихов мандат био узак, а правни основ била је глава VI *Повеље*, премда су као институт настао у пракси, мировне мисије давале могућност да се од случаја до случаја мандат одређује уже или шире, уз повремена еластична тумачења *Повеље*. Ипак, општа одлика класичних мисија јесте уско дефинисан мандат, нарочито у поређењу са мисијама постхладноратовске епохе. То значи да су ове мисије деловале превентивно, без могућности употребе принуде (осим у самоодбрани, која је тумачена рестриктивно) и уз неопходну сагласност страна у сукобу да се мировни контингенти разместе на некој територији. Анализом мандата ових мировних мисија издваја се још једна важна особина – непристрасност у деловању. Мисије нису слате као још једна страна у сукобу, нити су за циљ имале да војно порази једну или другу страну, већ су биле неутрални посматрачи, или гаранти мање-више крхког и свеже постигнутог примирја између зараћених страна. У теорији се обично традиционалне мисије деле на војнопосматрачке и на мисије за очување мира.

Војнопосматрачке мисије формиране су у циљу прикупљања информација на терену, те извештавања УН о томе да ли се одредбе споразума о прекиду ватре између зараћених држава поштују. Пошто су оне размештене након што је такав споразум постигнут, уз сагласност зараћених страна, а мандат им је био врло узак, њихов допринос очувању и изградњи мира је скроман, премда су неке од њих окончане успешно у смислу постављеног мандата. С друге стране, неке овакве мисије и даље су активне (UNTSO, UNMOGIP). Наравно, у праћењу развоја института мировних мисија увек се мора имати у виду њихова специфична природа и одсуство експлицитних правних правила које их регулишу, те последично њихова велика прилагодљивост свакој конкретној ситуацији или спору, имајући у виду географске, климатске, политичке, војне и друге факторе. Недостатак воље у међународној заједници да се неписана правила кодификују, а нарочито да се приступи ре-

визији текста *Повеље*, вероватно проистиче из чињенице да овако конципиране мисије најутицајнијим државама дају далеко већи маневарски простор при усклађивању својих партикуларних интереса са интересима осталих држава, као и интересима међународне заједнице. Многе мисије у току свог трајања, стога су, неретко доживљавале и вишеструке промене мандата, те су неке трајале кратко, а неке и по 70 година.

Мисије за очување мира: Иако и оне почивају на истим начелима као и претходне, њихов мандат је сложенији и последично захтева веће особље, како војно, тако и цивилно, а трупе су због циљева мисије наоружане. Након постизања споразума о прекиду ватре, трупе се распоређују како би се гарантовало поштовање одредаба споразума, што имплицира нужну непристрасност у деловању. Њихово присуство психолошки делује одвраћајуће на зарађене стране од потенцијалних кршења споразума, а исто тако улива поверење да ће друга страна споразум поштовати. Поред тога, оне стварају тампон зону и тако доприносе очувању тек постигнутог примирја, а то замрзавање ситуације на терену даје могућност да се мирним методама реши спор између сукобљених страна. Првом мировном мисијом у правом смислу речи сматра се UNEF I из 1956. године (United Nations Emergency Force), када су „плави шлемови“ размештени у Египту, као реакција на тзв. суецку кризу. УН су издејствовале формирање *ad hoc* међународних војних снага резолуцијом Генералне скупштине УН, поступајући по први и једини пут по резолуцији “Уједињени за мир” из 1950, која је омогућавала да се у случају блокаде СБ у обављању своје примарне дужности (услед вета), пружи шанса Генералној скупштини да заштити основну вредност УН – међународни мир и безбедност, чиме је, према мишљењу неких аутора, дефинисана супсидијарна одговорност ГС по том питању. Ова мисија је на терену у потпуности испунила своје задатке. Ни она није имала овлашћење за борбу против агресора, већ је 6000 припадника мисије требало да, *inter alia*, надзире и обезбеди испуњење одредаба споразума о повлачењу трупа из Египта.

Нове мировне мисије

Урушавање биполарне структуре међународних односа деблокирало је многе институције УН, те се по први пут од њиховог

оснивања јавила могућност да ова организација у потпуности оствари све своје циљеве, и то применом механизма који су дефинисани самом *Повељом*. Успостављањем униполарног света, под патронатом САД као једине суперсиле Савет безбедности несумњиво је почео да заузима место и да игра улогу за коју су се оснивачи УН били надали да ће играти, а што није могао да чини у време сукоба између Истока и Запада (Teixeira, 2003:3). С обзиром на есенцијалне глобалне промене Савет је одмах исправно антиципирао потпуно нови карактер проблема и изазова са којима ће се свет суочавати, те је већ 1992. захтевао од генералног секретара да предложи своју визију реформе УН у погледу мировних мисија. Од доминантно међудржавних, после пада Источног блока сукоби који тангирају СБ сада постају претежно унутрашњи. Ове сукобе карактеришу етничке, религијске и сличне тензије унутар саме државе, праћене урушавањем основних институција. Унутар ње формирају се паравојне формације, милитантне и терористичке групе, а власти губе ефективну могућност контроле сопствене територије, чиме је локално цивилно становништво изложено великим ризицима од ратних злочина, етничког чишћења, силовања и сл. Основне животне потребе неретко су ускраћене, јер државне власти нису у могућности да их обезбеде, принципи владавине права потпуно се урушавају, а људска права масовно и системски се крше. Становништво је изложено арбитрарном и неселективном лишавању слободе, тортури, што води и масовној појави интерно расељених лица. Све наведене појаве последично урушавају економију, животни стандард драстично опада, те ове, наизглед унутрашње ствари држава, веома често имају значајне импликације на регионалну стабилност. Имајући у виду основне карактеристике мировних мисија, формулисаних у оквирима биполарно структурисаног света, махом као одговор на међудржавне сукобе, у одсуству брзе и корените реформе било је неминовно да ће тако конципиране мисије, послате да своје мандате обављају у потпуно другачијим околностима и суочене са новим облицима претњи, доживети дебакл. Нажалост, у случају Руанде, Сомалије и БиХ Уједињене нације нису показале довољну агилност и припремљеност, те се у академским круговима, али и унутар саме Организације, ове три мисије наводе као велики неуспеси, из којих су извучене важне поуке о томе у ком правцу реформе мисија морају тећи. Претходно је поменуто да је генерални секретар, на захтев СБ,

1992. изradio документ којим нуди своју визију реформе мировних мисија у новим глобалним околностима. Тај документ је познат као *Агенда за мир*¹. Уз њега 1995. изradio је и *Додатак Агенди за мир*. Генерални секретар Бутрос-Гали нагласио је потребу за координисаним и интегрисаним приступом при решавању сукоба и сматрао је да се УН морају ухватити у коштац са самим кореном једног сукоба, а то захтева системски и дугорочни приступ проблему, те значајно превазилази традиционално схватање мировних мисија. Оне су до тада само замрзавале ситуацију, а паралелно са њима одвијао се политичких процес решавања сукоба. Начелна идеја је да мировне мисије сада директно буду укључене у сам процес. Агендом из 1992. је визионарски тек наговештена једна потпуно нова димензија мировних мисија. Мандат Бутрос-Галија, упркос његовом оптимизму у погледу спровођења ових реформи, обележен је поменутим катастрофалним операцијама, чији врхунац је геноцид у Руанди 1994, где је око милион људи изгубило живот. Истина, не сме се испустити из вида његова перманентна конфронтација са администрацијом САД, које су као победница у хладном рату дошле у позицију да буду „светски полицајац“, те су неретко своје партикуларне интересе стављале испред универзалних интереса. Међународна заједница током деведесетих година лутала је у процесу реформисања и трагања за одговарајућом физиономијом нове генерације мировних мисија. Свест о неопходности реформи несумњиво је постојала, али конкретни реформски подухвати били су контрадикторни, често несистемски, а неретко праћени и превагом интереса извесних центара моћи над интересима међународне заједнице, о чему сведочи и случај Косова и Метохије, када су флагрантно прекршени и текст и дух *Повеље УН*, јер је НАТО, као регионална организација, без мандата (који се по постојећој процедури додељује усвајањем резолуције СБ) извршио агресију на СРЈ, иако је у светској јавности такав чин оправдаван подвођењем под дубиозни појам „хуманитарна интервенција“². Глава VIII *Повеље УН* јасно дефинише услове под којима регионалне организације могу обављати војне мисије. Реч

¹ Више о томе: Јовић, Жељко, (2016). Мировне мисије Уједињених нација и глобализација, *Безбедност*, Београд, год. LVIII, 3/2016.

² Више о томе: Стојановић, Зоран, (2015). *Међународно кривично право*, Правна књига, Београд.

је о тзв. „систему ауторизације“, који допушта СБ да делегира своје надлежности другим ентитетима. Таква могућност, иако у академским круговима понекад оспоравана, несумњиво постоји и теоријски је веома целисходан метод за СБ да обавља своје дужности, јер регионалне организације (попут НАТО) поседују висок степен обучености и опремљености, те могу промптно деловати, посебно у случајевима из главе VII. Ова глава *Повеље* даје могућност СБ да, чак и без сагласности државе, спроведе принудне мере укључујући и оружане акције у три случаја: претње миру, повреде мира, акта агресије. Творци *Повеље* свесно нису дефинисали ова три појма, оставивши чланицама СБ да од случаја до случаја усклађују своје супротстављене интересе и тумаче их уже или шире. Мере из главе VII у току Хладног рата нису примењиване, пре свега због блокаде у СБ. У новим глобалним околностима, пак, отворен је простор за њихову примену, и све мисије које Савет данас предузима управо за свој правни основ имају главу VII, иако се и даље уредно закључују споразуми са државама у које се упућују мисије. То има јак психолошки ефекат на стране у сукобу, а даје и могућност за еластичније схватање употребе силе у односу на традиционалне мировне мисије, чија је једна од дистинктивних особина управо употреба силе искључиво у самоодбрани. Да би се одржао концепт централизоване колективне безбедности, мандат који СБ делегира неком ентитету по систему ауторизације мора бити прецизно дефинисан, временски ограничен, уз могућност ефективне контроле свих активности. Такође, мандат мора бити изричит и дат за сваки поједини случај (*ad casum*), при чему Савет мора задржати право да у сваком моменту измени или укине поверену надлежност. Само тако избегава се урушавање безбедносног система *Повеље*, премда инцидентни случајеви, који су остали несанкционисани, сведоче о проблемима са поштовањем наведених услова у пракси. Контрола од стране СБ остварује се обавезом ауторизованог ентитета да подноси што исцрпније и чешће извештаје. Пошто такве извештаје ентитет може да представи бољим него што заиста јесу (за шта свакако има подстицај, јер он сам спроводи акције), решење је у паралелном систему извештавања, где извештаје подноси и генерални секретар. Систем ауторизације може бити користан механизам за остваривање комплексних и мултидимензионалних мандата савремених мировних мисија, поготово када постоји потреба да се најпре примене принудне мере (*peace en-*

forcing), чиме се тек обезбеђује мир, а тек онда могуће је прибећи његовом очувању и постконфликтној изградњи друштава руинираних унутрашњим сукобима. Притом, мора се паралелно и подједнако дејствовати у оквиру сваког од поменутих захтева мандата (Милисављевић 2007:55). Овај развој сведочи о новом карактеру мировних мисија, које сада подразумевају комбиновану употребу принудних и превентивних мера. Једноставно, у ситуацијама у којима снаге једне државе морају да се обрачунавају са разним паравојним, криминалним и терористичким групама, било какав споразум о прекиду ватре (о ком је било речи код класичних мисија) често се ни не може постићи, а само особље мисије неретко је на удару милитантних група. Такве околности захтевају да особље мисија буде тешко наоружано и добро обучено, а понекад мора прибећи и репресији, како би се створили основни предуслови за одрживи мир и потоњу изградњу друштва. Одрживи мир свакако се неће постићи само репресивним мерама, али оне су често нужан корак. Систем ауторизације, уколико се примењује *lege artis*, може много допринети брзој и ефикасној акцији СБ, јер брзо реаговање понекад је кључно за превенцију хуманитарних катастрофа. Пошто СБ не располаже сопственом армијом, а класични метод формирања снага подразумева добровољно слање особља од стране више држава на *ad hoc* основи (а тај процес може да се одужи), сарадња са регионалним организацијама показује се као целисходна. Ипак, СБ би требало да примењује овај систем још увек као изузетак, пре него као правило, јер би експанзија у његовој употреби могла довести до деградације улоге коју има Организација УН у целости (Милисављевић, 2007:128). Такође, важно је нагласити да се и систем *Повеље* и принципи делегације противе бланко делегирањима и фаворизују делегације којима се поштују ауторитет и одговорност СБ (Blokker, 2000:567). Велики корак напред учињен је формулисањем тзв. *Брахими извештаја* 2000. Године. Успех овог исцрпног извештаја објашњава се и чињеницом да су у саставу Панела који га је израдио били експерти са великим практичним искуством управо у мировним мисијама. Извештај је осветлио неке од горућих проблема са којима се УН суочавају, као што је начин финансирања мисија (оне се третирају као ванредни трошкови, са финансијском годином која траје од 1. јула до 30. јуна), те већ поменути начин састављања мисије који је *ad hoc* карактера, а чије особље се регрутује на добровољној основи

из разних земаља чланица, што ствара низ различитих практичних и логистичких проблема. Скреће се пажња и на често запостављену проблематику излазне стратегије, а с тим у вези и значај формулисања јасног и реалног мандата, као и на недостатак координације активности разних актера. Из овога је јасно зашто су деведесетих година бројне мисије доживеле фијаско. Било је очигледно да се нарастајућа маса практичних искустава из све бројнијих мировних мисија мора класификовати, те да је нужно спровести институционализацију унутар система УН, како би нова генерација мисија могла успешно да оствари нове задатке, у потпуно измењеним околностима. Извештај је указао и на недовољно развијен механизам и слабу усклађеност у прикупљању информација и сл. Академски кругови су *Брахими извештај* оценили врло позитивно, као и саме УН, тако да не чуди што су у погледу бројних препорука и критика у периоду који је уследио заиста предузете видљиве активности. Осам година по публикувању овог извештаја Одељење за мировне мисије (DPKO) у сарадњи са новоформираним Одељењем за подршку на терену (DFS) израдило је изузетно важан документ под називом *United Nations Peacekeeping Operations – Principles and Guidelines*. Већ у самом уводу наглашено је да се ова публикација идејно ослања на *Брахими извештај*. Она је израђена у директној и интензивној сарадњи са мисијама на терену, као и чланицама УН које учествују у мисијама, а представља својеврсну кодификацију практичних искустава из свих претходних мисија, како добрих, тако и лоших – чиме се желе дати смернице будућим учесницима у мисијама, као и другим заинтересованим странама. Овај документ део је шире стратегије – *Peace Operations 2010*, којом се тежи постизању конкретних резултата у побољшању функционисања целог система који стоји иза једне мировне мисије. Наведени подухвати јасно су показали решеност УН да заиста буде спроведена коренита реформа и институционализација мировних мисија. Ови захтеви просто се намећу услед реалитета, који сведочи о видном повећању броја мисија, као и чланова особља. Званични подаци показују да је тренутно широм света размештено око 110000 мировњака, док рецимо, само у мисији у Централноафричкој Републици (MINUSCA – Multidimensional Integrated Stabilization Mission in the Central African Republic) налази се преко 14110 чланова особља. У мисији под називом MONUSCO налази се чак 20600 људи. Индикативни су и називи

ових мисија, који наговештавају потенцијалну принудну активно-ст у циљу стабилизације, али и интегративни приступ у суочавању са узроцима сукоба. Структура најновијих мисија указује и на нарастајући значај цивилне и полицијске компоненте једне мисије, што је последица обимнијих мандата мировних мисија, али и спремности чланица УН да пошаљу своје држављане у мисије широм света. Мисије треба активно да допринесу стабилизацији једног друштва и омогућавању постизања мира (којег врло често нема, те га је потребно створити). Међутим, перцепција мира је добила једну нову димензију. Он се, из перспективе мировне мисије, више не посматра само као одсуство сукоба, већ као континуирани процес, као низ мултифункционалних мера. Почев од базичних активности: деминирање, разоружавање страна у сукобу, демобилизација, реинтеграција у друштво (тзв. DDR – disarmament, demobilization, reintegration), преко заштите цивилног становништва, снабдевања основним животним намирницама и лековима (хуманитарна активност), обезбеђивања повратка интерно расељених и избеглица, обнове основних институција, обуе за локалне припаднике полиције и чиновнике, помоћи при изради адекватних правних аката, обезбеђивању спровођења фер и слободних избора, развијања и промоције културе људских права, успостављања дијалога између различитих страна у друштву, чак постоје и програми обнове стратешки важних инфраструктурних објеката (мостова, железница и сл.). Понекад мисије саме преузимају привремену управу над територијом, како би се ентитет оспособио за одрживо самоуправљање. Ове обимне активности, које чине садржину мандата нових мировних мисија, обављају се уз координацију са специјализованим агенцијама и телима унутар и ван система УН (UNHCR, Црвени крст, ММФ, Афричка унија, ЕУ и сл.). Још *Брахими извештај* предвидео је да ће за успешно спровођење модерних мисија добра комуникација и координација бројних актера бити есенцијална, те је нагласак стављао управо на ту проблематику, што је још један показатељ квалитета посла који је тај Панел обавио.

Закључак

Мировне мисије јединствена су творевина, настала као одраз свести сукобљених суперсила да се минимум компромиса мо-

ра постићи у циљу обезбеђивања мира и безбедности, нарочито у контексту послератног напретка у наоружању и повећаног ризика да локални конфликт прерасте у катастрофу светских размера. Међународна заједница, иако дубоко подељена, преко мировних мисија остваривала је надзор, као и базичну контролу над конфликтима за које је проценила да могу лако попримити регионалне и светске размере. Класичне мисије имале су ограничене мандате и због тога што је принцип суверености држава у далеко већој мери поштован него у новонасталим условима глобализације и либерализације светске трговине, који су нужно релативизовали концепт суверености.

Прекретница у развоју мировних мисија је несумњиво пад Источног блока, јер су тиме отворена врата за реформу УН. Свеобухватна реформа мировних мисија, института који је настајао и развијао се у пракси као *ad hoc* формација, иницијално није била довољно брза, те су УН биле суочене са више неуспеха, у ходу спознајући бројне недостатке постојеће концепције мисија. Фактор који је утицао на кредибилитет и успех мисија јесте и периодично стављање партикуларних интереса испред интереса међународне заједнице од стране САД. Упркос успонима и падовима у овом процесу, почетак XXI века карактеришу јасна настојања УН да се мировне мисије даље институционализују, богата пракса кодификује, чланице УН у што већој мери укључе у процес формирања и спровођења мисија, као и тежња да мировне мисије, добро планираном и координисаном активношћу бројних регионалних и глобалних актера, елиминишу саме корене сукоба, и допринесу изградњи одрживих друштава. Тренутно стање у свету и улогу УН у савременим околностима можда је најбоље изразио актуелни генерални секретар Гутереш новогодишњом видео-поруком упућеном читавом свету, у којој је прокламовао „црвену узбуну“, нагласивши да је свет у 2017. отишао уназад. Конфликти су се продубили, нове опасности се појавиле, глобалне тензије око нуклеарног оружја највеће су још од хладног рата. Неједнакости у свету се повећавају, а сведоци смо ужасних кршења људских права. Национализам и ксенофобија јачају. Све ове проблеме ми можемо превазићи. Али то можемо учинити само ако смо уједињени. Наша будућност зависи од јединства.

Литература

1. Аврамов, С., (1980). *Међународно јавно право*, Савремена администрација, Београд.
2. Blokker, N., (2000). Is the Authorization Authorized? Powers and Practice of the UN Security Council to Authorize the Use of Force by 'Coalitions of the Able and Willing', *European Journal of International law*.
3. https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/capstone_eng_0.pdf, доступно 9. 1. 2018.
4. http://www.tuzilastvorz.org.rs/upload/Regulation/Document__sr/2016-05/povelja_un_lat.pdf, доступно 30. 5. 2018.
5. <https://peacekeeping.un.org/en>, доступно 30. 5. 2018.
6. <https://peacekeeping.un.org/en/mission/monusco>, доступно 30. 5. 2018.
7. <https://peacekeeping.un.org/en/mission/minusca>, доступно 30. 5. 2018.
8. <https://peacekeeping.un.org/mission/past/unefi.htm>, доступно 30. 5. 2018.
9. <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=58370#.WIVb0Ki nHIU>, доступно 2. 1. 2018.
10. <https://undocs.org/A/55/305>, доступно 30. 5. 2018.
11. http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.3808, доступно 30. 5. 2018.
12. <http://www.un-documents.net/a47-277.htm>, доступно 9. 1. 2018.
13. <https://peacekeeping.un.org/en/mission/untso>, доступно 30. 5. 2018.
14. <https://peacekeeping.un.org/en/where-we-operate>, доступно 30. 5. 2018.
15. <https://peacekeeping.un.org/en/mission/unmogip>, доступно 30. 5. 2018.
16. Крећа, М., (2016). *Међународно јавно право*, ЈП Службени гласник, Београд.
17. Милисављевић, Б., (2007). *Нове мировне мисије Организације Уједињених нација*, ЈП Службени гласник, Београд.
18. Стојановић, З., (2015). *Међународно кривично право*, Правна књига, Београд.
19. Teixeira, P., (2003). *The Security Council at the Dawn of the Twenty-First Century, To What Extent is It Willing and Able to*

Maintain International Peace and Security?, United Nations Institute for Disarmament Research, Geneva.

The UN Peacekeeping Missions: Past, Present and Future

Abstract: *The topic of the paper is the notion of peacekeeping operations, a product sui generis of the UN, developed in the Cold War era, which gradually evolved, adjusting to the specific circumstances of every single situation. Nevertheless, distinction is usually made between the missions from the Cold War era, and the missions of the new generation. The UN were suddenly faced with new challenges and new types of conflicts all over the world, for which the existing concept of peacekeeping, developed against the background of the Cold War tensions, proved inadequate. During the modernization process of this institution, the UN faced many obstacles. Ultimately, the consolidation of the UN was successful, and the reform process continued, especially with the adoption of the Brahimi report, which laid the solid foundations for the reform of the peacekeeping missions, allowing for coping with all the impediments of the modern world. In that context, the UN adopted a series of measures that substantially solidified this institution and enabled its definitive institutionalization within the UN system. Nevertheless, the potential for further improvements is still very high, so the development of the peacekeeping missions is yet to be undertaken.*

Key words: *International peace and security, United Nations, Cold War, Reform, Peacekeeping missions.*